

Odšel je nekega poletnega dne,
 ko je pihal z morja slan veter.
 Morda zdaj gleda žbice sonca na valovih,
 morda leži na gozdni jasi in žveči kislico,
 morda se brizgata s ciganko
 v tolmunu pod previsno skalo,
 morda leži v temi in diha zemljo.
 Ne vem.
 Jaz nisem tisti.

Žabice in druga dejstva

(Igralčeva bečeznica)

Odlomek

Borivoj
 Wudler

Lepega dne bom zapustil svoj
 brlog in bom šel, kakor da ni nič.

Si bom požvižgaval; med poškipavanjem stopnic, ki sem jih klel, ponoči, vsakokrat, ko sem se kradel iz hiše; takrat namreč, še prej, že davno, ko mi je bilo veliko do tega, da bi imeli o meni dobro mnenje.

Danes se požvižgam. Na njihovo mnenje. In žvižgam. Še nikoli nisem toliko žvižgal; jim bom pustil namizi zankaste sledove tistega, kar mi prihaja na misel, ko sedim v svojem brlogu in čakam, da pride ura, ko ga bom zapustil in odšel.

Grmi. Je še daleč, a se bliža. Čisto temno je tamle! slišim sosedov glas. Sežem na slepo med knjige: zelo verjetno so se v silurju iz rib z loparjastimi plavutmi razvili v eno smer coelacanthi v drugo pa primitivne dvoživke. Kaj naj človek s tem počne? Če se bom le odločil, da grem (v mesto), in če bom srečal znanca, ali naj mu rečem: Žabice so se začele razvijati v silurju iz rib z loparjastimi plavutmi? V celem mestu ne najdeš več človeka, ki bi ga to zanimalo.

Vstanem. Odprem okence, hladna sapa mi puhne v obraz, iz žleba prhneta dva vrabca v krošnjo jablane. Drobceno sunkovito frfotavo premikanje skozi zrak — še drugi ptiči švrkajo med drevjem. Nad modrikastimi obrisi Pohorja visi velika temna gmota oblakov, sega sem k nam, valeč se, premešavajoč svetlejše in temnejše plasti. Sosega stoji med vrati, šiviljski meter, obešen okoli vratu, ji poplesuje v vetru, prime ga, drži, gleda. V zrak. Poglej si tole! reče sosed z vrta. Ja, reče sosed izpred vrat. Gledamo

v sivo vijoličasto težo, ki nemirna plava nad nas. Si pozaprli okna? Ja ja, reče sosed.

Žvižgam. Sosed me ošine s pogledom, soseda obrne šiviljsko blede obraz k meni, se mi nasmehne. Roko položim na toplo opeko. Tipam po tej hrapavi negibnosti, po pokrovu hiše. Taščino telo se pokaže izpod žleba, z rokama v bokih gleda; po vrtu, v nebo; stopi še korak naprej, zdaj jo vidim vso iz ptičje perspektive. Žvižgam. In jo gledam. Obrne glavo, vrže vame kiselkast prestan pogled ko mlačno mokro coto.

Ne prenesejo, če žvižgam. Jih žali? Če jih ne žali, jih vsaj vznemirja. Živalce istega gnezda, kadar so same med seboj, se prijetno počutijo, razumem. Prebral sem Preobrazbo, včeraj ponoči. Veliko sem premišljeval zadnja leta in razumem. Sistem višjega reda po sorodnosti. Seveda žvižgam, kajpada, kadarkoli se mi le zljubi; ne iz zlobe, marveč — ne vem zakaj. Čeprav razumem: sorodstvo je strašna, nerazrešljiva uganka.

Ponoči sem vstajal od knjige; od časa do časa sem moral prenehati z branjem; odpiral sem okno, in gledal temne hiše in vrtove, in hodil poslušat na stopnice, kako dihamo oni trije spodaj; če si natanko prisluhnil, se ti je zdelo, da slišiš: tihceno sopenje.

Spet se mi je sanjalo o razbojnikih! je rekla tašča zjutraj. Nič kolikokrat se ji sanja o razbojnikih, ki vdoro v hišo in vsakokrat mi to pri zajtrku pove. Pomenljivo me je pogledala, kot da bi bil jaz kar po svoji volji zraven (ravno meni je do tega, da bi se potikal še po njenih sanjah!). Razbojniki? že spet? je rekel tast, nič hudega sluteč. Preveč piješ, je rekla tašča, ker je bilo v njegovi opazki nekaj posmeha; ali pa ima mož smolo, da pove, kar misli čisto resno, na šaljav način. Se šali ali ne, nikoli prav ne veš. Kaj ti je le treba že navsezgodaj piti vino? Pijem ga, ker mi da moč! je rekel tast in se odhulil iz kuhinje.

Grmi. Tašča kliče Polonco. Žre mi živce, iz dneva v dan me bolj jezi. Njene prgaste zmagice me kajfajo, njena moč mi načenja konstitucijo in mi pravi pamet, da se mi včasih kar temni. Nevedna je ko žaba, to! a le vlada. Ali ravno zato? Reglja in se repenči in spletkari. Polonca lepo gara za celo hišo in če ji rečem: Čuj, Polonca, s kom si pravzaprav poročena? — me molče gleda. Pri meni si oplel! Pomeni ta pogled. Zdaj sva že tako daleč. Ali zato, ker nisva imela skupne vzgoje? Ker ni brala istih knjig kot jaz? ali zaradi česa drugega; ampak najbrž zaradi česa drugega.

V mezincu jih imam, bi se lahko reklo. Stopim na sredjo brloga, rečem glasno, malone zavpijem: Ščegetate med pod nohtom! a hkrati me imajo pred sabo v skledi in me gledajo ko polža v solati. Take reči se na svetu dogajajo vsak dan, sovražstvo kot čudne oblike prebivanja, a vse se sproti pozablja. Dobro vem, naj se Polonca še tako smeje, kadar me sliši reči, da jih poznam ko svoj žep. Ta smeh seveda sploh ni smeh. Pomeni nekaj čisto drugega. Žalost, jezo, razočaranje. Ni ji videti v obrazu gub, ki se naredijo smejočim ljudem. Namesto da bi rekla: smejem se, glej, tvojemu neumnemu čvekanju! pač vrže glavo vnic in mi pokaže, kako se mu smeje. To bo najbrž smisel njenega smeha. Pri tem je sploh ne zanima, kaj sem pravzaprav hotel povedati. Lepo te prosim, nehaj! reče. Čuj, Polonca, naj ti vendar razložim. Svet je čudna, neodgonetna, počakaj vendar malo! tvorba. Če boš verjela tistemu, kar vidiš in kar slišiš, kakor vidiš in kakor slišiš, hočem reči, kakor pač pride vate in se ti pokaže, boš imela sama isti občutek,

čeprav ni ravno udobno. Temu se ni treba čuditi. Kdor premišluje, pač tvega, da se bo neudobno počutil.

Polonca se požvižga na umovanje.

Čuj, Polonca, misliš, da je bil Wittgenstein bedak, Da je bil kdorkoli? Nekakšen kresničasti Lanternbreech ali Wolffhand ali Talleyrand ali podobna površna živalca? Da je bil zmešan? Priznaj vendar, saj to ni nič takšnega. Da je bil nebogljjen, Wittgenstein, v prepletu svetovnih sil, saj to si vendar misliš; nekakšen Napoleon Bonaparte, ki se je vojskoval po mišje, in to tako, da je grizljal besede? Wittgenstein, draga moja, se je zatekel k otipljivosti, zbežal je od vsega ostalega, po čemer nima smisla spraševati, medtem ko sem se jaz zatekel vase (kam naj bi se sicer?) in premišlujem in sprašujem o vsem, kar mi pride na misel. Ker se mi zdi še najbolj pošteno, da premišluješ o vsem, kar ti pade na pamet in da žvižgaš, kadar ti nič ne pade na pamet. Zato žvižgam. Tudi zato. Tako, zdaj veš.

Glasovi in zvoki pred nevihto se slišijo drugače, bolj rezko, kakor pod plahto velikega šotora. Tašča klivka okoli hiše: Polonca! Polonca! Kaj je pravzaprav to? Še danes ne vem, Polonca pa gara za celo hišo in če ji rečem: Čuj, Polonca, s kom si sploh poročena? mi včasih celo odgovori: Ne bodi vendar tak, lepo te prosim. Kakšen sem, tega ne pove. Včasih se počutim kot domača žival, ki jo je pripeljala v hišo, ker je navada imeti v hiši domačo žival te vrste, tako kot recimo kanarčka. Krmí me in hodi k meni spat, če ni preveč utrujena.

Največkrat pa z rotečim glasom prosi: Ne žvižgaj po hiši, mama tega ne prenese! Včeraj ni dosti manjkalo, da bi bil zgubil potrpljenje. Mami! Devetdeset kilogramov sala, v rožastih oblekah kipečega sopečega skupka specializiranih žvrkljavih brljakovin se imenuje mami in ne prenese živžganja po hiši. Mimogrede te pripravijo do tega, da postaneš žaljiv; da se ti v glavi kar vrti od preobila kazni, ki si jih moraš sproti izmišljevati za njihove zahrbtne grehke. Mólil sem, ko nisem vedel več, kako naj se izmotam iz teh štren, na lepem sem pokleknil, pomolíl roke pod strop in molil: O moj bog! daj mi moč, da ne bom slabši od tistih, ki jih preziram! Kateri bog? In tudi — kako boš preziral ljudi, ki te krmijo? če imaš vsaj malo več smisla za praktičnost, kot ga je imel Baudelaire, mon semblable, mon frère.

Žabice ležijo na mizi. Smešna knjižurica. Za zdaj lahko o njih zabeležim samo to. Kaj pa stavek o znamenitem dogodku v silurju? Ker je vse po neštetih nitih zvezano z vsem, bom morebiti le nekoč odkril zvezo med Žabicami in stavkom o razvoju žabic. So zveze, ki jih vidimo in so nam dostopne, in so zveze, ki jih ne moremo dojeti. Polonca ima zlate ribice v akvariju, ne ve pa čisto nič o ribicah v akvariju silurja, ko je živel skupni prednik, njen in ribic, ki jih krmí, zvezni člen. Iz vode je lezel, okorno narisán, ne tič ne miš, že bogve kdaj, neodločen in presenečen nad lastnim dejanjem. Veliko manj podoben členu kakor neumnemu naključju. Polonca ne zanima, kaj vse je napisal A. A. Jakovljevič o teh rečeh. Noče se pogovarjati o skupnem predniku, o preteklosti človeštva, niti o Napoleonu ne, da o Wittgensteinu sploh ne govorimo. Boji se, preteklosti, drugače si tega ne znam razložiti.

In zakaj se nočeš pogovarjati vsaj o mamici, čuj, Polonca! Zakaj nočeš o njej premišljevati? Saj če me zgrabi jeza, ti bom povedal reči, da te bo oblivala zona. Ampak kaj, ko bi rad, da bi se ti sami odprle oči. Enkrat za vselej sem se odločil, da nočem nikogar posiljevati.

Pravijo, da moraš biti vsaj od daleč, vsaj zakrnela miniatura Napoleona Bonaparta, sicer te poteptajo in pometejo čez prag, kakor so Gregorja Samso. O tem bom napisal knjigo, ti se kar smej, ko bom zbral dovolj podatkov. Namesto da bi taščo scvrl v ponvi in tasta utopil v sodu kvintona, namesto da bi postal majcen Dante, jih bom preprosto spremenil v drzno dokazno gradivo, udaril jih bom z bestsellerjem po očeh, po rilcih in po tistih notranjih organih, kjer prebiva samoljubje. Dante — ah! Zapraviti toliko časa, da si izmisliš tisoč in eno ogabno grobo dobesedno krutost, fej!

Kam torej sega saga o mamici? in še vse drugo, kar je z njo povezano. Ovseni obkladki, na primer, ker sem se že spomnil nanje, zdaj sem se dokopal tudi do smisla ovsenih obkladkov; in njenih večnih skrbi zate. Kaj pa njeno tarnanje? Kaj pa to? Kaj pa cucek? Pa strah, da bi se perilo ne naprašilo, pa mleko, ki ne sme prekipeti, kaj pa očetov kvinton? Pijan ko kvatrna šema kvanta ob večerih polglasno, sam sem ga hodil poslušat, ne enkrat, v svoji kleti se pogovarja s sodom, to je mami, vidiš, to je tvoja mami. Odpri oči. In glej; nič drugega ni treba. Sicer imaš pa prav: v tej hiši lahko samo še znorim. Si mogoče nisem prizadeval?

Da bi se jim nekako prikupil, se navzel njihovega vonja, celo to. Vem, kaj je familija, daj si dopovedat, ti tega ne veš, tvoja mati in tvoj oče tega ne vesta, ljudje tega ne vedo. Tvoja mati še najmanj. Deluje sama po sebi, *soorodnost*, in tvoja mati ni nič drugega kot njena prva violina (se pravi: kontrabas), ker je med vami tremi najmanj strahopetna ali najbolj prostasška, kakor hočeš. Kaj bi pravzaprav rad? je rekla Polonca. Včeraj zvečer, stala je tamle pri oknu in me gledala. Preplašeno, sovražno; njen obraz je bil že sam dovolj zgovoren, da bi ji ne bilo treba niti reči: Nor si! Nor!

Sem pač nor! Vse kaže. Imam povrhu popolnoma noro teorijo in še bolj noro zaupanje vanjo. (Celo to si upam povedati na glas!). Jo nameravam lepega dne natisniti in izdati v knjigi, debeli strašni knjižuri; bo pahnila v sramoto vse, ki so se kdaj šteli k mojemu brlogu, da me bodo zatajili, da si bodo na debelo posipavali glave s pepelom. Me preklinjali in se me javno odpovedovali. Seveda s komentarji in dodatki, med katere spada na prvem mestu vaša družinska fotografija, da boš vedela, ki visi v spalnici; in ko bo komentirana, bi rad videl vaše obraze, ko boste brali tista jajca, nalašč si jih bom prišel ogledat. A to še malo ni vse, to bo šele prva stopnička. Ker potlej pridejo na vrsto še hujše reči, ki niso pesmice, niso premice, marveč čebulasto ukrivljene črte in niti črte niso, marveč lupine, ki imajo volumen. Povem ti pa že kar vnaprej, da so natančno določljive, v mojem — prav tistem, ki se mu smeješ, kadar ga omenim — čebulastem modelu veselja, na sedem načinov; sedmica ima še prav posebno vlogo. Temu se ni treba čuditi. Brez mističnih pomenov v naših računih, draga moja, kmalu ne bo šlo več; in šele takrat ko bo svet spoznal neizbežnost teh razsežnosti, bo Riemann uporaben tudi za široko potrošnjo in nepogrešljiv kot čebula in bo šele tako dobil pravi smisel. Saj vem, nikoli si nisi niti malo prizadevala, da bi razumela moje misli. Kvečjemu kot slabe šale, ne da bi sploh slutila: element šaljivosti sem uvedel v filozofijo jaz! prav jaz, tale tu, ki stoji pred tabo in je ves penast od gneva, ker ga niti lastna žena.

Kaj lastna žena kaj! — Ah nič! Vem, da se ti zdi vse to. Vem, kako se ti zdi, vem. Vem, da je strašno in smešno, če je vse resnično in še na čebulast način — — — in ker je resnično (je!), je tudi možno; in smešno, kajpada, saj sem rekel, ravnokar sem rekel, da je tudi smešno. Vzemiva,

na primer, žabice, ki vse noči regljajo, lezejo po snežno belih prtihi na Pigalu, da se čudiš, zakaj neki so ljudje za mizami tako mirni. Si prišel recimo tja, da bi se malo razvedril, pa tudi že prej, ko si se obuval spodaj v kuhinji in je recimo neka zoprna oseba brkljala po štedilniku in premetavala posodje (le porivaj svoje šklemfe, motiš se, če upaš, da me boš spravila ob živce), potlej je šla iz kuhinje in zaloputnila z vrati in rekla nekemu, ki je sedel pred hišo: Flankirat po mestu, to ja, doma si pa še čevljev ne očisti! Pri tem imaš samo še bešen par platnenih čevljev, če bodo vzdržali, si misliš, do jeseni, si lahko čestitaš! Vozlaš pretrgano vezalko in misliš, da je to res sranje, če nimaš niti vezalk; in misliš: Zdajle grem na Pigal, zraven se pritakne nekaj mrzlega, v nekakšno škrtanje ali škripanje spremenjena neizrekljiva jeza, in greš in prideš na Pigal, gledaš po mizah za znancem, ki ti bo plačal škropec ali pivo, ker imaš veliko znancev, če se znaš pravilno vesti. Vidiš ljudi, posejane za mizami, kakor če bi pozirali fotografu, tudi natakario vidiš in psičko vidiš, pudlovko zdravnice z zasenečnimi očali, kako jo že kličejo, Belinda; je stala, na zadnjih tačkah in lajala, prijazno, z živo vnemo, takšen je pač njen značaj, malo razvajena, sicer pa priljudna in prav nič domišljava, ljubezniv, odkritosrčen karakter, ki ga dandanes srečaš samo še v bolj odročnih krajih, če razmere kajpak niso preveč trde. Kakor če bi se iz objesti hotelo nekaj poigrati, kakor pri Kamilu želja, da bi pokvečil avtomobile, ali če dostojanstveniku narišeš nemogoče mustače ali mu počrniš kak zob, da je videti škrbast. So se namestile po prtihi žabice, po krožnikih, iz žepov so kukale in iz denarnic, lazile so po tleh, da je začelo na lepem škripati in cmokati pod podplati, ko da bi ves Pigal žvečil opečene sendviče s slanino. Nekaka goveja šala, da nekaj malone kriči: kaj je za božjo voljo s temi prežvekovalci, ki jih najdeš v zoologijah pod naslovom homo, saj se sploh ne zmenijo in se obnašajo, kakor da ni nič, mirno goltajo obroke, srkajo pivo in ližejo sladoled. In se začneš smejati, smeješ se ko nor, pa ti sploh ni do smeha, da se ljudje izza miz vznemirjeno ozirajo vate. Za žabice se ne zmenijo, zijajo pa v človeka, ki se samo smeje. In tudi če vzameva — eno samo borduro na Napoleonovi uniformi, tule ga imaš, Pierra Klautherota, tega klavrnega polizanca, ki je slikal z nekakšno pobroncano slino, da bi se mogočniku čimbolj prikupil — fej! a vendarle: znameniti trenutek bitke pri Regensburgu, 23. aprila 1809, zamisli si ga. Lepo te prosim, nehaj! Nehaj! Znorela bom, nehaj!

Dobro, prav, bom nehal. V redu. Nehal bom, ti pravim, nehal bom. Bom zapustil svoj brlog in bom šel lepega dne po stopnicah žvižgaje škripaje, da si ne bodo mislili drugega, kakor da grem po stopnicah dol in proti vežnim vratom; napeli se bodo, vsak pri svojem opraviilu, da bi potlačili jezo, ki se jih loteva ob misli name. In jih bo obšlo, vsakega malo drugače, ampak podobno. Recimo čustvo. Si bodo mislili: ta zveženi zavoženi komedijant se spet odpravlja, kje le jemlje denar.

Mi ne pride na misel, da bi jim povedal, ravno tega se mi še manjka, da bi me tašča spravila v stik z organi. Jemljem ga pač, kjer se mi ponudi, in če bi imela tašča v glavi malo več tistega, na kar smo tako ponosni in kar se je tako počasi razvijalo od silurja sem, od tistih rib z loparjastimi plavutmi, bi lahko sama uganila: kje drugje ga boš pa sploh jemal, če ne tam, kjer se ti ponuja, recimo tudi kar na vrtu, v kleti sem ga jemal, prodajal sem krompir (po posrednikih), tastov kvinton sem prodajal, drva; ku-

mare z vrta, karfijolo, fižol, radič; prodal sem sod in tast še danes ne ve, da ga nima, dobrih šest mesecev ga nima več. Ni preprosto iztihotapiti sod, tudi praznega ne, sredi noči iz kleti čez sočivnjak in ga spraviti do razrahljanih lat v trdi temi; pa čeprav na oni strani čaka Puba, da ga naloži. S povrnino je seveda manj težav. Skrit za fižolom, vrednim taščinega ponosa, tako je velik in bohoten, da si varen pred pogledi, čakaš, dokler ne pridejo pobje in potem jim meni nič tebi nič podajaš skozi ograjo sadove taščinega truda, da jih drugo jutro prodajo na trgu in ker so poštenjaki, ti brez nevšečnosti odštejejo polovico čistega izkupička, se lahko mirne duše zaneseš nanje, in tako prideš za silo do žepnine.

Tašča kliče Polonco; prisopiha po stopnicah, butne v vrata; stoji, težko sopeč, mogočne dojke se premikajo v velikem dekolteju. Žvižgam, pomislím, da bi pri svojih letih le lahko nosila malo bolj dostojne obleke. Gleda vame s praktičnim pogledom dobre gospodinje, ki ve, kaj je denar in kaj je leča s prekajenim mesom; in da bi ji bil malo bolj razumljiv — celo to ve — če bi me po večerji zagledala na TV, barvni intervju (pa čeprav bi žvižgal). Kje je Polonca? me vpraša. Je Polonca tu? Odprem na slepo srečo knjigo (o A. A. Jakovljevu ne pisnem, ker bi ji že tuje ime zbudilo sume in potlej bi sploh nič ne razumela, kaj nam je hotel pisatelj povedati), ji glasno preberem prvi stavek zgoraj levo: *Brez vode bi bilo življenje nemogoče*. Nevihta bo, reče, Polonce pa nikjer. Si gluhi! Pogledam jo, kolikor sploh morem mrzlo: Ne, nisem gluhi; in če nisem slep — ozrem se počasi po sobi — je tukaj ni. Edino če je mogoče v omari. Tašča zasopiha v nebolglieni jezi. V akvariju, rečem, vidim samo zlate ribice. In tamle visi Polončin stari plašč, ki ga je pozabila pri meni, preden se je, po tvoji zaslugi! odselila v izbo poleg kuhinje. Včasih se mi zdi, da ga je pustila nalašč, kot nekakšno nadomestilo zase, iz tega lahko sklepaš, da se še ni dokončno odtrgala od mene; tudi zlate ribice so še tu. *Dežni* plašč, kakor vidiš. Sicer je na rokavih že oguljen, ampak dež, se mi zdi, še vedno drži; sicer pa ve Polonca zagotovo, če ga drži ali ne. Vprašaj njo, če si tako prijazna. Tašča strga s kljuke plašč, zaloputne vrata, s silo! da so vse njene bolezni na mah postavljene pod velik trapast vprašaj. Odropoče po stopnicah dol v kuhinjo in reče tastu z jokavim glasom, pravzaprav vrešči, nalašč, da bi jo slišal tudi jaz: Ta človek je nesramen, da tega ni mogoče več prenašati! Kaj se je zgodilo? reče tastov kvintonski bas. Kaj se je zgodilo! vrešči tašča. Samo vprašala sem ga, kje je Polonca, pa mi reče, da je ni v akvariju! in joče in bas jo miri. Pomiri se, saj to vendar ni nič drugega kakor neumna šala. Ti! hlipa taščin glas. Ti lahko govoriš, posedáš po kuhinji in piješ svoj kvinton, poglej, kakšna nevihta prihaja, še oken nisi pozaprl, sem res za vse pri hiši sama. (Ti preklicana prašička lažniva, si mislim). Saj, reče bas, se ne mudi tako. Nebeške sile pa podpro taščo. Bral sem že, da je narava slepa in krivična; in še marsikaj mi pride na misel: bogovi so vedno na strani močnejših, se pravi surovin; usoda podpira brezobzirne, pregovori niso kar tako izpod pazduhe: kar dva bliska zapovrstjo tresneta s takim truščem, da zabrnijo šipe in da v kuhinji utihneta oba glasova. Si videl! reče čez malo časa taščin glas. Okna ropočejo, ko jih zapirata; tašča spet priklepa navzgor, odpira vrata, zapira okna, mrmra in godrnja, loputa z vrati, odropoče po stopnicah, na dvorišču se zasliši spet: Polonca! da mi žre živce, iščem Pekel (ki ga je prevedel Gradnik, kot s sekiro iz ožganega hrasta ga je iztesal), nikoli ne najdem knjige, ki jo iščem.

Odprem nekaj drugega, kar ima peklenško rdeče platnice. Berem, da bi se pomiril: Tudi njegovo življenje je podobno vihnemu dnevu. Čigavo? Me sploh ne zanima. Spomnim se, da visi spodaj v veži, čisto v kotu, komaj opazen, skrit za vrati v klet, Sveti Jurij na lesu. Pri tistem pezdetu v Gorjupovi pasaži bi iztržil zanj vsaj štirideset, če ne več. Se bom potrudil.

Ker jih poznam ko svoj žep, kakor rečeno, vem, kaj si bodo mislili, ko bodo začuli moje korake, tistega usodnega dne. (Pravim mu pač usoden, da ga ločim od drugih dni, bolj vsakdanjih). Vem, a ne povem. Naj prej preberejo *Cunninghama, War Inside Ourselves*, vsaj to. Ali Brahmsovo *Vojno v globinah* človeštva; nihče drug kot dr. T. Ropas mi jo je posodil, ne ravno rad, saj je prišel ponjo že čez teden dni. Tašča ga je vedno pisano gledala, kadar je prišel, čeprav je prihajal poredko. Je rekel, ko sva sedela vsak na enem koncu mize in se gledala čez kupe razmetanih knjig: Včasih me obide, da bi si prerezal žile; sedel bi v bani in bi kar tako kakor za šalo odtekal v mlačno vodo. Ja, sem rekel — to je misel, a kje je smisel? Smisel? je rekel. Ja, ker bi odtekla smisel in misel! saj je brez pomena (če v tem seveda ni posebnega užitka) skrajševati roke zemeljskega bivanja. Zemeljskega? Namreč, glej, ne glede na to, da se v čebulastem modelu vesolja nasprotja dotikajo, je že v čisto navadni evklidovski čumnati jasno vsaj tole: ko mine, je mimo, tudi če predpostavimo, da je za vselej mimo (kar iz čebulastega modela, mimogrede povedano, sploh ne sledi), ampak vseeno, tudi, pravim, če predpostavim dokončno in nepreklicno minulost, je v njej sicer izravnava inherentna, kar pomeni, da je vseeno, če živiš sto ali deset let — t o d a le post festum, ko je ŽE mimo, a ko ŠE NI, je sleherni trenutek (to čuti vsakdo, če ni že ves povožen od peze smrtnih slutenj) neprepeljivo dragocen, ne samo zanj osebno, o ne! objektivno je tako rekoč najpomembnejši, tako rekoč moralna os vesolja, ko je, ker je edini, ki je, čeprav v treh milijardah zavesti hkrati, da bi si človek mislil, saj takšna količina ga vendar popolnoma razvrednoti. (Ker pač delamo nedopustne primerjave med denarjem in človekom, v resnici namreč količina razvrednoti samo blagó.) Ne razumem, je rekel dr. T. Ropas. Se pravi razumem, pa spet ne razumem. Namreč glej, sem rekel, to je tako preprosto. Če vsaj približno poznaš čebulasti model vesolja, naj se ti zdi zmišljava ali ne: notranjost človeka je v nekem smislu njegova zunanost, njegova zunanost pa ni nič drugega kot kozmos, prilagojen njegovi predstavljenosti, zato in samo zato so vsi dosedanje modeli vesolja nebogljene hipoteze, ker nočejo upoštevati možganov, kjer so se vendar rodili in razvijali, kjer pravzaprav živijo; možganov pa spet ne moreš razumeti zgolj kot razum, marveč kot vse, kar so! Vse, kar so? Kaj pa so, za božjo voljo, kaj pa so kot vse, kar so! Človek pride k tebi, séde za mizo, čakaj malo, sploh ne razumem, kaj si pravzaprav rekel? ne, počakaj, po prežganki tudi nisem priplaval, bral sem take reči. Ne! sem ga prekinil, takih reči zagotovo nisi bral. No, ne ravno takih, hočem reči, da ne moreš biti pametnejši kakor Schopenhauer in Schopenhauerja sem bral in razumem in prosim, kaj bi pravzaprav rad. Jaz? sem rekel. Jaz rad? Ti si me vendar vprašal. Jaz, je zavpil, te nisem ničesar vprašal, marveč sem ti povedal. Pa vendarle je bilo v tistem nekakšno vprašanje. Nič vendarle! Nikakršnega vprašanja ni bilo! je zavpil in udaril po mizi. Nikakršnega! In je bila seveda že spet tašča zraven, takoj ko je postalo v mojem brlogu malo bolj glasno, se je pritepla po stopnicah, prisluškovala, kajpada, potrkala, in kratkomalo odprla vrata in

rekla: V tej hiši nismo vajeni vpitja! Toliko da ji takrat nisem pljunil naravnost v obraz: Ti preklicana lažniva prašička! Sem se pač premagal. Dr. T. Ropas se je nanaglo poslovil in taščin zmagoslavni obraz mi je povedal vse ostalo. Rekel sem ji: Prav! Tako daleč smo torej že prišli. Prosim te, je zavreščala, v moji hiši ne vpij! Prav! Sem rekel, ne bom vpil, v redu, prosim, da me pustiš pri miru, ne bom vpil, čeprav odganjaš moje strokovne kolege. Dobesedno jih mečeš skozi vrata. Strokovne kolege! je rekla. Strokovne kolege! Kaj naj bi ji bil na to odgovoril? V jezi sem se zagovoril, ker natanko vzeto dr. T. Ropasa res ni mogoče imenovati mojega strokovnega kolega, sploh nikogar ne na svetu, čeprav po drugi strani, kaj pa tašča ve o teh rečeh?

Nič drugega ni mogoče kakor oditi, lepega dne, pogumno po stopnicah. Tako. Bom šel in bom odprl kuhinjska vrata; tega prav gotovo ne bodo pričakovali, ker zdaj že dolgo ob večerih več ne hodim dol. Jih že kar vidim, živalce istega gnezda, zbrane na kupu. Tašča bo cmarila sitnobo nad štedilnikom, tast bo žulil svoj kvinton in tudi Polonca bo tam, ker moram izbrati trenutek, ko bodo vsi v kuhinji, še Napoleon naj bo zraven, ta prekleti cucek (dobro ve, zakaj se odhuli v sočivnjak, kadar sva sama v hiši). Odprl bom vrata, ko bodo pričakovali kvečjemu še šerifa v New Yorku. Naskočil jih bom v najšibkejšem trenutku.

»Adijo, vsi skupaj!«

Bom rekel in jih pogledal; najprej skupinski posnetek, potlej vsakega posebej, s skrbno naučenim pogledom; ga ponavljam, vsak dan, če le utegnem, pred ogledalom (kadar sem prepričan, da tašča ne bo vdrla v moj brlog, ker spremljam njeno sopenje in škripanje podov in stopnic, ko se premika po hiši, saj če poznaš hišo in njene prebivalce, veš, kaj napoveduje malone vsaka skupina šumov in zvokov), ga skrbno študiram, ta pogled razočaranja in prezira. Sem najprej mislil, da bi jim vrgel v obraz kratko predavanje o smislu sveta, o Napoleonu in garjavem psu, kot prgišče malte naravnost čez oči, ki jih tako nesramno in brez smisla uporabljajo. Sem se pač odločil drugače. Ker bo učinek veliko večji, če jim rečem kolikor mogoče preprosto: Adijo vsi skupaj! Ni samo stavek, je tudi način, kako ga poveš in kakšen je takrat, ko ga poveš, tvoj celotni videz. In ker tega nisem še nikoli rekel. Sem šel kar tako brez pozdrava, kadar sem jo mahnil zvečer v mesto, na Pigal ali kamorkoli, v gledališče ali k Lidiji ali k Mardiču šahirat. Zadnja leta. Ker prej je bilo drugače.

Nekaj časa je bilo čisto drugače; bilo je bolj površno in bolj prijetno. Navidez. Danes to vem, čeprav že nekaj časa več ne morem videti razlike, kakor nekoč, ko je bilo čisto tako, kakor da bi bil vedel, kaj je na videz in kaj ni. Čuj, Polonca, lepo te prosim, kdo ti bo sploh povedal, če ga vprašaš, kam se je treba dokopati, da ne bo navidez. Wittgenstein? Ravno on! Dajte no, ljudje, kakšen smisel ima sprenevedanje, saj dobro vem, da petdeset kilometrov naokoli ne najdeš človeka, ki bi ga bil prebral.

Navsezadnje pa: zakaj bi ne bilo navidez? Seveda rad priznam: je nekaj čisto drugega, če nisi okužen s tuhtavostjo, ker iz drobnih opravil, ki so nam naložena, ne delaš komedij. Poglej, na primer, tisti vrček piva, ki sem ga popil na Pigalu 14. avgusta 1974 malo pred poldnem. Že kar vem, kaj boš rekla: ta zmešanec si zdaj zapisuje še datume in ure, kdaj je popil kak vrček piva! Le počasi! Datum je datum, bitka pri Regensburgu ali vrček piva, oboje je dogodek. Človek bi si nemara mislil: vrček piva neseš k

ustnicam, peno posrkaš ali odpihneš, narediš požirek in rečeš Čarliju: Brez brade si pa res čisto nemogoč! In Čarli reče: Vem. Zakaj si se potlej obril? Ker me zanima, kako deluje moja gola faca na ljudi, zato. A to je vse le površina, vrhnji olupek čebule. Ko pokukaš podenj, se ti zdi tisti vrček piva še vedno tako nepomemben? in vse, kar se je (po naključju?) nabralo okoli njega? Je videti preprosto, kajpada, če gledaš, kakor navadno gledamo in ko si površno videl, še bolj površno zabeležiš: in gre mimo, brinetka v dekoriranih platnenkah, gre mimo še nekaj drugih ljudi, usod, dogodkov; pogovor o bradi se odmakne, brez posebnega pomena. Greš v gledališče, ljudje in predmeti se razporedijo drugače (kakor vedno, in povrh je še vseeno, če miruješ, ali če se premikaš tudi sam), prebiješ vajo in rečeš Miji pri Turški mački: Če ta igra ni trapasta! Saj! reče Mija in nabode peresce solate na vilice. Pa še naslov, ko da bi bil iz pleha. Oh! reče Mija in je. Če bi ji rekel: bitka pri Regensburgu, kakšna traparija! bi bila lahko odgovorila natanko tako, z istimi odgovori. In rezultat bi bil natanko isti. Šel bi domov in Polonca bi prav tako povedala nekaj iz službe in prav tako bi zaspal. In ni nobenih pekočin, preprosto ignoriraš zaporedje, minljivost, morebitni smisel dogodkov in ni nobenih takih pekočin, kakor so zdaj, ko čebula ni več kar tako čebula, telo, pravzaprav samo površina telesa.

Ni jih bilo, pekočin, pa čeprav navidez. Je bila nekakšna pogoltna radost, kadar si se, recimo, odpravljal v mesto, ko si se približeval po griču mimo pokopališča zelenim lučem (kjer se je lahko reklo, da se začenja mesto; lahko se je reklo: te pričakuje, mesto!), od kasarne se zgoščuje naseljenost, osvetljenost in živahnost vse do gomazenja na Prešernovi, ki v njem priplava kdaj pa kdaj kak znan obraz, mu samo pokažeš, da si ga spoznal, ker pač nimaš časa. Če si namenjen k Lidiji, se umakneš iz vrveža brž ko mogoče v redkejšo gibanje po Tomšičevem trgu in mimo stolnice v praznoto pod obok Glasbene matice. V prijetno praznoto Okopov, v hlad, ki ga čutiš celo pozimi, ko stopiš s Slomškovega trga pod plesnive loke prehoda, v vonj po scalini, med škripanje violin in klempanje klavirjev, kadar prideš še dovolj zgodaj, ali pa tudi pozneje, včasih v poletnih nočeh sem slišal prepevanje skozi odprto okno, v zvoniku je bilo enajst, jaz, ne bodi len, naravnost od Macbetha komaj napol razšminkan k Lidiji in ko sem si pod oboki prižgal cigareto, je prišel glas od zgoraj, gost, meden alt. Ne ravno, da bi se ga bil ustrašil, ko je tako nenadoma v odjeke brona planila drugačna muzika, ki ni bila ubrana na brnenje zvona; ampak je bilo v tem prepevanju nekaj že kar malo norega, kakor če bi oživila kura, ki si jo pred pol ure zaklal, pogasil luči in legel v posteljo, pozabil nanjo in se že pogreznil v spanec, ko frfotne v temo — med žvenketanjem posodja, trešči v okno. Polonca je vrisnila (takrat sva spala še v kuhinji, ker so bile težave s frčado, ki jo je tašča namenila za šivalnico, pa jo je Polonca presenetila s poroko in podrla njene načrte), skopala se je s koleni name, Polonca tisto noč pred božičnim večerom, ko je v temi po steni tipala za stikalom. Najprej je hotel tast kupiti na trgu pitano gos, tašča je rekla, da bo kura čisto dobra, in ker tasta ravno ni bilo doma (tašča je imela spet otečene sklepe na rokah), je prišla Polonca k meni v izbo poleg kuhinje, kjer sem med venci čebule, jabolki in krompirjem drkal Napoleona na Sveti Heleni (ki ga potem sploh nismo igrali): Mami ne more, atija pa ni od nikoder. Napoleon, ki kolje kuro in se popacka s krvjo, naredi taktično napako. Napako? Čuj, Polonca, drobcen kamenček v čevlju, veš kaj je to? ne boleč,

samo moti te malo, približno takšen se mi je takrat zdel tvoj trdovraten smisel za stvarnost; če si imela v glavi kuro, je bil to resen (posvečen?) trenutek pernate resničnosti, v njem ni bilo prostora za Napoleona, in če je že zašel vanj, je moral brž s konja med dobesednost kurjega trenutka, tako je bil neznosen in moteč. Napako? Bi te to motilo pri učenju vloge? Oh ne! samo iz vloge pade, Napoleon, če kolje kuro. Naj grem raje po soseda? Pa ne, za božjo voljo, jaz vendar nisem Napoleon! Namreč če te moti, res lahko grem po soseda. Rekel sem samo, da bi Napoleon, razumeš, da bi Napoleon, ne jaz, grešil, če bi klal kure, ker bi bilo to v neznosnem nasprotju z njegovo vlogo, saj menda ne misliš, da bi bil kdorkoli, razen mogoče mene, vesel, če bi ga bil Gros naslikal na tronu z zaklano kuro v naročju? Kdo? Oh, nič! Kje je torej tista kura?

Sem se je bal, se bojim živadi pred zakolom. Ker je vsaka taka reč brez primerjave. Če odpreš Webrovo Zgodovino nasilja na strani 324, osma vrstica od zgoraj navzdol, prebereš tale čudni stavek: Rabelj zboli, če zgubi občutek, da je posvečen. Kajpada, mesar je posvečen; in kmet, ki kolje svinjo, je posvečen? Vojaka posvečuje Napoleonova sterilna snažnost. In je zadeva rešena na najpreprostejši način in z najmanj truda. Tako zgubi (Polonca je vzela nož in skledo in sva šla h kurniku, Napoleon je zaslutil požrtijo, je poskakoval okoli naju; vrtorepil in priliznjeno cvilil), dejanje zgubi neizprosno stvarnost sedanjika, gnus in grozo in nezaslišanost trenutka posrka pivnik Smisla, ki je nekje drugje, v bodočnosti, v nuji, v Velikem Očetu ali kjerkoli pač, ker poglavitno je, da je trenutek dejanja razbremenjen. Božični praznik vzame nase krivdo za zakol, koljemo pa pravzaprav tudi zato, da bi kura prevzela grehe in nas tako očistila, ker je treba biti za praznik pač kolikor toliko snažen, ne? Da lahko praznujemo in hkrati jemo, ali pa praznujemo, ker je prevzela naše grehe in nam tako preskrbela licenco za použitje grehov (s kuro vred). Ampak mene kura čisto nič ne moti, če živi, sploh nisem posvečen in res ne vem, zakaj bi deložiral grehe iz njihove rojstne hiše, (kurjega mesa še sploh ne maram), saj niso kar tako nekakšne ošpice. Pač nisem posvečen.

Kajpada, celo tiger (ko sem stal v zatohli mračni lopi in je Polonca tipala po kokotajoči frfotajoči kuri z roko, do ramena pogreznjeno v kokošnjak in je Napoleon sedel mirno z ošiljenimi uhlji, le vlažni smrček mu je drhtel), tiger ubija. Kaj praviš? Ne morem je ujeti! Celo tiger ubija po nekem načrtu, sem zavpil, po nekakšni posvečenosti, ki se je ne zaveda, a kadar ubija mimo tega načrta, te posvečenosti, je bolan. (Cucek je divje zalajal). Občestvo ga izloči, njegov zadah (kozmosihična radiacija) svari živali in ustvarja okoli njega interferenčno praznino, ostane mu samo še mrhovina in najbolj nebolgljene matôre žrtve, dokler ne crkne in takrat se ga še hijena na daleč izogne.

Polonca je bila na trnih kakor jaz. Bleda in zadirčna, ker tudi ne prenese teh reči, tudi ni posvečena, sva si le malo podobna, ali pa sem jo mogoče jaz okužil. To se dogaja, okuži nas lahko celo sovražnik. Sploh ničesar od tistega, kar sem povedal, ni čula. (Bonaparte, se pravi Napoleon, me je nekajkrat pogledal, zaradi noža najbrž, ki sem ga prekladal iz roke v roko, mi pomahal z repom, na kratko, ker je bil preveč zagledan v kuro in v trenutek, ki je bil pred njim: ko se bo kokoš spremenila, ko bo od nje odpadlo nekaj črev, polnih okusnega govna, odtekla kri, ki jo polizeš s tal — specialiteta pasjega jedilnika. Pa praviijo, da pes ne ve, kaj je bodočnost!

Čuj, Polonca, tudi s prehranjevanjem sem si belil glavo, ima posebno poglavje v moji strašni knjigi. Ker beljakovine so beljakovine, zakaj bi potlej po skrbno kontroliranem sistemu (saj računalnikov se nam ne manjka), da bi vrsta ne bila ogrožena, zakaj ne bi — — —? Spet smo seveda tam, kjer govorimo, ne da bi vedeli kaj. Le poglejmo si, koliko je vreden vaš pogled na svet, jim bom zabrusil že kar na začetku poglavja naravnost v obraz. Kakor da bi bil človek od včeraj. Prehranjevanje, kajpada, kje neki, kako naj bo prehranjevanje moralno vprašanje, človek božji, tako ti pa spet ni treba pretiravat. No, prosim. Ko dregneš v osir stvarnosti, kar na lepem zadrega. Ko rečeš: Zakaj navsezadnje ne bi — — —, vsaj tistih, ki so tako ali drugače obsojeni na smrt? Hrane je vedno manj, dobrih — — — vedno več! V vsaki vojni zmečemo mesa, tako ali tako že zaklanega, na stotine ton kar preprosto na smetišče. Imejte pamet! In jih popade jezica: fej, kakšno nesramno čvekanje! Prosim! a ravnokar ste rekli, da prehranjevanje ni moralno vprašanje! Vsak grizljaj! je majcen moralni voz, tudi če ne — — —, marveč vola ali kuro, pa ne zaradi vola ali kure, (čeprav tudi vol in kura sama na sebi nista kar tako iz zraka), ampak zaradi tistega, ki vola ali kure nima, da bi jedel. Saj tega so nam natrobili v šoli polna ušesa, dve tretjini ljudi pa še kar naprej strada. Na enem koncu sveta se v vojnah kopiči prvovrstno meso, ki ga zavržemo, na drugem koncu umirajo od lakote — in pri današnjem stanju tehnike transporta in hladilnih naprav! Stokrat prežvečena, do onemoglosti utrujena vprašanja se vračajo iz molka zadrege, ker jih nismo znali razvozlati, smo jih raje zakopali v samoumevnost. Malo več optimizma bi mi ne škodilo, kaj? Je optimizem in optimizem, bi rekel George Dandin. Je optimizem, ki je maska, pod katero se skriva sapientna zver. Morali bi ga upodobiti kot boginjo z zavezanimi očmi in ogromnim trebuhom. So obdobja optimizma, ki so obdobja požiranja, požrešnost je vedno optimistična. Kamorkoli po svetu pogledaš, ne najdeš malone nič drugega kot potrdila te misli. In kadar je svetu vseeno, kaj se z njim godi, se zato tisto, kar se, še vseeno z njim godi.

Nobel geht die Welt zugrund, je rekel temu dr. Alfred Nobel. Ali se nam sploh kdaj vsaj približno sanja, kam smo premaknili moralno os vesolja? je vzklilnil abbe Prevost, preden je zbežal na otok. Dejanja, ki sploh niso prestopki, smo obremenili z očitki, ki smo jih sneli z dejanj, ki bi jih morala nositi, samo zato, da smo jih razbremenili in omogočili. Napoleona je treba preučevati, draga moja, študirati je treba ljudi dejanj, kakor jim pravijo, v njihovih biografijah je ključ do tega kočljivega vprašanja. (Polonca mi je pomolila vreščeco, otepajočo kokoš, držeč jo za krake: Primi jo vendar! Ja kako, če jo držiš tako nerodno, čakaj vendar malo, daj jo sem! Ne bodi no tako lesen!) In bi bil moral spet stopiti na prizorišče oče, kot v slehernem usodnem trenutku sveta, tudi če je taka klada kakor tast: ker kuro zakolje in prašiča zakolje, preudarno in mirno in ta mir preide na njegovi ženski, da se lahko počutita, kakor da bi imelo zaporedje njunih dejanj nekakšen smisel. (Zakaj bi moral biti ravno jaz lesen, kje naj bi jo bil po tvoje zgrabil? Za vrat? Sva si jo podajala, in kura je divje otepala s krili in kokodajsala, že kar vreščala, ji ni bilo niti malo do tega, da bi pohlevno čakala na tisto, kar je prihajalo; je čutila! Da čuti, vidiš tik pred koncem, ko se le vda, obmiruje in zapre oči in drhti. Samo drhti še, čaka in drhti). Na pragu smrti.

Tašča vpije: Polonca! da jo slišiš čez travnik prav do prvih host, kamor sva hodila pred leti s Polonco nabirat borovnice. Polonca! Ne vpij no! slišim tastov bas. Saj ni otrok, bo že prišla. In če je v hosti? vrešči tašča. Saj nisi slep. Poglej, samo poglej si tole, kako je črno, in ravno nad hosto; in če je šla po borovnice? Polonca! Da je tako neumna! Sveti bog, kam je sploh šla, bi rada vedela. Gospa Brumen! Gospa Brumen! Je naša Polonca pri vas? Blisk žvižgne in počí čisto blizu. Tašča zavrešči. Sosedin glas reši stisko: Ja, gospa, že gre. Piš vetra vzdigne prah, dvoriščna vrata se zadrlesknejo s kovinskim zvokom in po cementnih ploščicah priklopočejo Polončini nagli koraki. Ja kje si pa bila! Oh, mama, daj no mir, lepo te prosim, pri šivilji, saj veš. No vidiš! reče tastov bas. Poglej si tole, slišim taščin glas, užaljen in že malo manj vreščeč. Saj bo sodni dan. Si pozaprí vsa okna? Ja ja. Pojdimo vendar v hišo. Ja ja. Zakaj me nihče nikoli ne posluša! Lepo te prosim, mama! Zdaj jih slišim v veži in veter se zažene v drevje in ga upogiba in stresa.

Še preden bom zapustil svoj brlog in šel, bom moral nekaj ukreniti z žabicami. Nekako bi si moral priti vsaj na jasno. Po drugi strani, kajpada. Zakaj ne bi regljale, zakaj ne bi skakljale? Nekoliko sem se tako že navadil nanje, malo se še bom, pa bomo lepo živeli, vse noči mi bodo kvakale, gledal bom kupe zelenih kvakajočih regljajočih skokic, in me bo mogoče še kratkočasilo, v nespečnih nočeh, ko ne veš, kam bi s sabo. Ko si legel v posteljo in strmiš v strop. V drugih prostorih, ko bom spal ali poskušal spati, bodo prebivale z mano. Kakšna tesna soba kje, še tesnejša od tegale brloga. Mogoče z oknom na zazidano dvorišče, po katerem se ponoči pojajo mačke. Mogoče bodo stene gole, postelja bo ob vsakem gibu škripala, skozi umazane šipe bo sijala blede luč. Mogoče si bom mašil ušesa, da jih ne bi slišal, vstajal, hodil k pipi, si močil čelo, legal na posteljo in popravljal svojo preteklost, kakor On na Sveti Heleni.

Smisel je seveda nekaj drugega. O tem si še nisem prišel na jasno. Moral bi jih nekako spraviti s čim v zvezo; v čebulastem modelu veselja bi se to navsezadnje le moralo posrečiti, tam lahko spraviš vse v zvezo z vsem. Čeprav je bil do zdaj ves trud jalov. Ostajajo trdovratno samostojne in ločene od vsega drugega. A ko jih bom ujel in zacementiral v temelje sistema, v enega od mogočnih olupkov čebulaste zgradbe veselja, bodo umolknile. Mogoče jih ne morem samo zato, ker se še nisem odločil ali jih bom lahko pogrešal ali ne. To človeka zmerom spari, ta neodločnost. Tudi glavobol včasih pogrešaš, ko se ga znebiš. In jarma se navadiš, in butare, saj smo brali Prešerna in podobna dejstva. Si misliš: bom še malo počakal, preden se odločim, in počakaš, in potlej se znajdeš na cedilu, ko čas odteče. Ker bi bil lahko, recimo, tudi vprašanje Napoleona Bonaparta rešil že bogvekdaj, dokončno, in bi imel zdaj mir pred njim. Že takrat, ko je Andi še živel. Tudi ko bi bil Napoleon, je rekel Andi.

Stala sva pred kolodvorom, otipavala prazne žepe in gledala čez prazen trg, ki ga je močil dež. Tudi če bi bil Napoleon, bi se mi fučkalo. Še kakšno leto ga je takrat ločilo od trenutka na podstrešju. Premišljujem o teh rečeh, kdaj pa kdaj. Gre ti lepo na podstrešje in se obesi. Se je smehljaj, ko so ga našli, je rekla njegova mama, (ki je spravila v grob tudi njegovega očeta). Andi pa je bil jezen na Napoleona. Ni mi šlo v glavo takrat, zakaj sta si tako navzkriž. Tisto drobceno pezde, mu je pravil, s klafrsko klofeto na glavi. Je vedel veliko o Napoleonu. In mi je vedno predaval, kako bi bilo,

če bi bil čisto tak kot Napoleon, do pičice tako prefrigano zaranžiran, da bi si nihče ne upal reči: Kakšen Napoleon neki! Sem si belil glavo, da bi našel v tem kak smisel, ker sem bil še precejšnje tele v tistih časih. Andi je bil že tako globoko v kaši, da se mu je začelo svetlikati, kako je pravzaprav z Napoleonom in temi rečmi. Mene ne dobi na limanice! Mene ne! se je repenčil v kakem kotu gostilne, nadevan ko kanon. Ker če bi bil, je rekel, Napoleon, bi se še tisti trenutek obesil, ker bi bil raje garjav pes. Kje boš to razumel. Je bilo že bolj preprosto misliti, da je nor. Ker kako si boš naložil na ramena takšnega Napoleona, ki ga ni nikjer v nobeni knjigi. Tako ga tudi ne gre osvoboditi in mu dovoliti, da bi zbežljal in se ti štulil kamorkoli; da te popolnoma obsede, te spremeni v šemo in imaš težave, kakor Kamilo, ko pride zanj čas selitev in ga suh kinematografski veter požene čez severozahodni prehod, od kolodvora po Prešernovi do Pigala in nazaj, preskrbljenega z najpotrebnejšim za prebivanje v divjini (sombro, pištolica na kapseljne, šlabedre in ostroge — kje jih je le staknil). Kamilo je pač dejaven.

Andi je bil premišljevalec, je pretuhtaval in premleval, da bi si prišel na jasno, kako je svet narejen, kako bi bilo, če bi se pojavil v mestu in bi ga ljudje imeli, ker bi mu bil do pičice podoben, za zaresnega Napoleona, ne za zmešano šemo, ker v takem primeru ni kaj premišljevat, če te imajo za šemo, te odpeljejo, kamor se jim zdi, da spadaš. Kamilo je Napoleon, sicer samo Napoleon importiranega divjega zahoda, pa vendarle je, kolikor mu sredstva dopuščajo. Ja, ampak kako bi te imeli za Napoleona, sem rekel Andiju, če ni več tistih časov in tistih ljudi, ki so imeli Napoleona za Napoleona. Andi se je razjezil in rekel, da sem slep, če ne znam najti Napoleona. Je treba premisliti in videti, razumeš! možnosti, ki jih imaš, če si Napoleon. Se pravi, če si dejansko Napoleon ali pa tako natančno zaranžiran, da te imajo za Napoleona, kar praktično ne pomeni nobene razlike. Če verjamejo, da verjamejo. (Ne tako kot v gledališču!) Ker si jim zares potreben, te imajo tudi v sebi. Jih moraš namreč najprej posiliti, potem si jim na mah potreben. Dobro. Gre za to: Ko si jim že potreben, ko pomeni vsak tvoj gib nekaj. Skoraj nič od tvojega obnašanja ne ostane brez pomena, temu se pravi vpliv. Osebnost se pravi temu. Se počutiš v središču sveta. Gibalo! Napoleon se ni mogel upreti temu užitku, tvoj Napoleon! Zakaj pa moj? sem rekel. Tvoj, ker je tvoj, ker ga gledaš, čeprav ne veš, kot svojega, kot samoumevnega, zato! On se ni mogel odreči užitku posiljevanja; jaz bi pljunil nanj! Če bi bil, zato gre. Ga nisem razumel in ga nisem. Napoleon reče, Ilirija vstan, je bilo jasno. Če pa reče Andi, ki premišljuje, kako bi bilo, če bi bil Napoleon, pa ni Napoleon: Dajmo, ljudje, brez posiljevanja! sicer bi vas lahko, pa vas nočem, ker nima nobenega smisla, ker tako nikoli ne pridemo na zeleno vejo, ker navsezadnje, kako dolgo bomo še vlačili s sabo v bodočnost ta kanibalizem, ker pogledajte no, tudi če si še tak super Napoleon, da svet vztrepeče, kadar se ti kolcne in so profesorji še tisoč let po tvoji smrti vsi smrkavi, kadar omenjajo tvoje ime, je to, če se natančno vzame, samo tvoj zasebni orgazem, prevara, zato se mu odpovedujem, Napoleonu. Je to nekaj čisto drugega, ja. Je sicer nekaj resnice na tem, ker če pomisliš, urediti ni mogel ničesar, kakor vemo, zaresni Napoleon. Andi tudi ne; in jaz še manj. Čeprav bom patentiral te reči, ko bom imel vse na čisto prepisano in urejeno in bom dokazal: se mu sanja, da ureja svet, ampak postane smešna figura, ko se znajde t a m in piše recepte za

nazaj in se prepira s svojim ječarjem zaradi mrzle juhe. Kamilo je v nekem smislu malo na boljšem, ko se našemi. Že njegova oprema je veliko bolj poceni. Je seveda Napoleonček v njem, saj v tem smislu je imel Andi prav, je v njem Napoleon, ki se je med kuhanjem izpridil in je postal prismojen kavboj. Če bi ga spravil na oder, bi bil postal presmešna kreature. Ker Napoleonov se ne manjka. Tega mi noben Kristus ne izbije več iz glave, sem temeljito premišljeval in gledal okoli sebe, ko so mi dali priložnost, da spoznam življenje za rešetkami. Sem srečal Napoleončkov več, kot se ti sanja, ko sediš v razredu in poslušas zgodovinske flance.

Polonca seveda misli, da je vse to prazna slama. Krmi me in hodi k meni spat, kadar ni preveč utrujena ali če malo pozabi, kako zelo sem jo razočaral, kakor si pač misli (taščino maslo!). Zadnji čas vse bolj poredko. Tu in tam pozno zvečer pride z žalostnim obrazom. Kako naj človek z veseljem zleze v posteljo z užaljeno nesrečno žensko! Premišljevat bi moral o čudnem položaju, ki sva se v njem na lepem znašla. O Polonci lahko rečem, da mi ni dostopna, o sebi pa, da so zagotovo še veliko bolj neudobne situacije in da sem raje živa pijavka kot mrtev Bonaparte.

Poberem Žabice spod mize in berem: žabice žabice žabice. V silurju, ko še ni mogoče govoriti o pravih žabicah, kajti iz vode leze okorno narisana dvoživka, presenečena nad lastnim dejanjem. Zakaj je sploh zlezla iz vode? Tega si po A. A. Jakovljevu nisi mogel predstavljati.

Kaj imaš to? je vprašala Marjanca, kdaj že! ki se je takrat hodila z mano kopat.

Recimo v silurju, če pomanjšamo geološke dobe na obseg človeškega življenja. Prišla je torej iz vode in mi zmočila knjigo, ko se je sklanjala nadnjo. Cip cop cap so padle tri debele kaplje na slab rjavkast papir, kakršnega so takoj po vojni uporabljali za tiskanje prosvetljuječih knjig. Jakovljeva, sem rekel. Kako je bedast! je rekla in gledala dvoživko pod številko tri. Kaj počne? Nič, sem rekel. Ima mehko stolicu na univerzi. Vzela sva brisačo in Jakovljeva in prebredla reko. Tam sva se skrila pod akacije in med ogromne liset lapuha (*Tussilago farfara*) in legla na brisačo. (Marjanca si je dala Jakovljeva pod glavo). Pricvikali so komarji. Niso naju pregnali, da bi zbežala nazaj na ono stran in se spet sončila, da bi se ponovilo, kako pride iz vode najprej dvoživka (narisana), potem Marjanca (v resnici), potem voda, ki kaplja z las, potem smisel sveta (mimogrede kot vprašanje v moji glavi). In še dialog okoli A. A. Jakovljeva. Čas je tekel kar lepo naprej. Ko sem ji slalil kopalke (pod ogromnimi temno zelenimi listi, ne prej ne pozneje nisem videl podobnih, vsaj meter v premeru!), me je pičil komar, ki sem ga ignoriral, hkrati je Marjanca vrisnila: Au! pazi no malo! (Ker je imela na peti žulj od novih opank). Ti, Jakovljev. Kam se ti tako mudi! Po tistem me je cele počitnice klicala Jakovljev. Ne bodi tak Jakovljev, se greva raje malo muckat. Kje je zdaj ta mala sveža žabica? Kadar sva — — — — —

— — — — — je postala smrtno resna. — — — — —

— — — — — se je, ko da ji gre za življenje: zagrizeno, trmasto, zbrano. Na postaji je jokala: Adijo, Jakovljev, piši kaj. Mahala mi je z ruto. Takoj nato se je vsula ploha — — — — — prometnikova kapa je postala na mah temno rdeča.

Glede denarja moram res nekako. Bos menda ne mislijo, da bom hodil po svetu. Čuj, Polonca, saj sama vidiš, da je tak način le malo. Vsaj malo čuden, če drugega ne. Čevlje mora imeti vsak človek. Spadajo takorekoč k njegovi vlogi. Še kaznjenci ne hodijo več bos. To menda veš, če si jih kdaj srečala v mestu, ko si šla na delo, zjutraj jih včasih vidiš; malo nerodno jim je že, v sivih oblekah in s tistimi mlinci na glavah, ampak čevlje, če nič drugega, imajo. Čevlje imajo in tudi paznik se z njimi pogovarja, to razkošje si privošči celo paznik, če ni popolnoma zarukan tip, ki se lovi za svoj položaj ko gnida za kocino, ker bi sicer zgubil tla pod nogami. Ker ima samo tisto revno uradno dlačico in nič drugega. Manjka se jih ravno ne na svetu, kakor rečeno, takih govnačev. Daj mu uradno čepico na glavo in krepelce v roke pa črno na belem, da nekaj pomeni, boga ti ubije v vsakem strtem bedniku, ki mu ga prepustiš. Je tudi nekakšen povečen Napoleonček v teh ščurkih, skrevljan in zakrnel, ker ni imel pogojev za razvoj; spoznaš ga le, če se malo potrušiš.

Torej, Polonca, kakor rečeno, glede čevljev. Za zdaj mi res ne preostane drugega kot sedeti in čakati, da mine nevihta, ki se pripravlja. Sicer bi bil šel v mesto, v gledališče recimo, zdaj so spori pozabljeni, moja igralska kariera je končana in vse izravnano, tako se kar lepo razumemo, jaz in tisti v gledališču. Spet. Hvalabogu. Za zdaj bom pač sedel in bom čakal, da pride, kar ima priti; in mine.

Temni se, temni; bobni; zamolklo godrnjanje in pokašljevanje bogov v rahlem drgetanju šip, odzvanja. Bogovi so jezni, ker tole, kar se nad nami kopiči, ne bo navadna nevihta. Sem sicer na varnem, v svojem brlogu (pravim mu moj!). Čevlji so na varnem. Če bi se zmočili, bi ne bili čevlji več niti navidez. Tam, kjer se stika platno s podplatom, se je tkanina zmencala v porozno mrežo.

Včeraj, ko sem bil pri Janetu v pisarni, mi je ponudil še kar dostojne škrpete (za moje pojme), samo da so bili za tri številke preveliki. Potem sva s Trbovškom pomerila podplate; je rekel, da bo pogledal doma, bomo videli, če jih bo res prinesel. Seveda zgubljaš med prijatelji na tak način ugled, čeprav ne ravno ugled v običajnem pomenu, pa le nekaj, kar mu je močno podobno. Ne da bi ravno hoteli. Ljudje smo pač tako programirani; in se tudi obnašajo velikodušno, prijatelji, do neke mere, se potrjujejo, da je videti, kakor da jih sploh ne moti. Ampak čevlji, ki jih nimaš, so d e j s t v o , in dejstva imajo težo, kakor pravi Wittgenstein. Podobna so nečemu, kar ti bremeni prebavo, in končno prideš do sklepa, da ti ležijo čevlji, ki jih nimaš in jih zaman iščeš po svetu, pravzaprav v želodcu, čeprav si rečeš, eh, saj ni nič. Mogoče od sardinic.

Smo pač v nasprotju s samimi sabo, je rekel Balzac, kar tudi iz čebulastega modela vesolja z lahkoto razbereš, ampak nekaterim se zdi preveč zamotan. (Tudi Balzac). Se jim ne ljubi. Janetu recimo. Sem mu rekel: Glej, čebulasta zgradba sveta in samo čebulasta zgradba reši vsa vprašanja in ni v nasprotju z ničimer, kar si je do današnjega dne človeštvo izmislilo: olupke v olupku v dialektični enotnosti protislovij in večnem gibanju, da udobno spraviš pod njegovo streho Bohrov model atoma in Einsteinov model vesolja in geofizikalno zgradbo zemlje. Olupki, sfere, prostor, gibanje in čas, to so stebri mojega modela. Tudi lestvice ni. Seveda tudi lestvice. Recimo Napoleon in garjav pes. Zamisli si Napoleona na zgornjem, garjavega psa na spodnjem klinu. Evklid bi lahko lestvico kvečje-

mu obrnil na glavo, da bi se Napoleon znašel tam, kjer bi bil prej garjav pes in garjav pes po logiki seveda tam, kjer bi bil Napoleon pred trenutkom, ko bi se Evklid odločil za usodno dejanje. V čebulasti strukturi pa sploh nista vsaksebi! Poglej, čebula! Če jo postaviš na mizo, s širšim koncem, kjer so koreninice, ima višek — namišljeni kajpada — na nasprotnem koncu. Če se še tako trudiš, da bi postavil nahajališče garjavega psa čimdelj proč od Napoleonove točke, pod pogojem seveda, da ostaneš v območju čebule, (to je tudi naša predpostavka, saj iz območja veselja najbrž ni mogoče uiti) in če hkrati upoštevaš naravo zraslosti čebulnih plasti in njihovo kozmopsihično premeabilnost, boš ugotovil, da samo Evklidova geometrija omogoča iluzijo ločenosti, medtem ko v območju Riemannove geometrije čebulastih struktur (česar sam Riemann ni videl! sic! ker ni spoznal, da je mogoče vse prostorske modele končno zreducirati na model čebule) ni enodimenzionalnih lestvic, ker je hierarhija umetna tvorba, nastala še v evklidovskih in preevklidovskih časih, na to pogosto pozabljam.

Aha, je rekel Jane, razumem!

Sem naredil vtis nanj, priznam. Le pomislite, prijatelji, vse, kar se vam še splača brati, sem jim rekel malo pozneje, ko so prišli še drugi, če ste se nažrli paranoičnega čvekanja, so Einsteinovi spisi in Wittgensteinov Tractatus logico-philosophicus. In so gledali resno in pametno, ker takšne izjave, povedane s primerno samozavestjo, omilijo učinek čevljev, ki jih nimaš. Je pa le razgledan človek, si mislijo, čeprav nima čevljev, (tudi neke vrste kapital.

Seveda ne v taščinih očeh. Pri tašči je v obtoku drug denar. V njenih očeh je svet drugačen. Zato mi še na misel ne pride, da bi jim hodil dol pomagat, tudi če jih zalije voda; zapirat okna ali spravljat perilo, figo! Sem Polonci tudi povedal: Tvoja mati, sem ji rekel, naj si nikar ne misli, da bom po vsem tem mignil s prstom, če bo kaj potrebovala. Polonca je rekla: Po vsem tem? Ko da bi sploh ne vedela, zakaj gre. Zadnje čase je vedno bolj molčečna. Taščino maslo, kaj le drugega!

Tašča išče Polonco po hiši, predvsem tam, kjer ve, da je ne bo našla. Prisopiha po stopnicah, butne v vrata, stoji težko sopeč med podboji, mogočne dojke se premikajo v izrezu obleke. In to je dogodek. Ljudje namreč običajno mislimo, da so dogodki nekaj takega kot spomeniki, ki jih najbolj zaspan turist opazi že na daleč. Ampak dogodki so skromne žabice, ki regljajo iz dneva v dan isto pesem; sploh ni mogoče vedeti, zakaj gre ljudem tako na jetra, če se tega zavedo. Nisem še srečal človeka, ki bi si upal priznati, da so njegovi dogodki skromne žabice, ki regljajo iz dneva v dan isto pesem, in ne spomeniki, ki jih najbolj zaspan turist že na daleč opazi.

Torej žabic se bom že nekako znebil. Če se bom odločil. Torej se bom odločil, če se bom, in bom šel preprosto tja, kjer sem bil, ko se je zrušilo gledališče name, in pokopalo MOJEGA Napoleona na Sveti Heleni, iz gole trapaste zavisti so me sneli z repertoarja, da bi ne bil zableščal na daleč in jim pokazal, kaj je IGRALEC, ki zasluži to ime, in bom dal poklicat Micko. S sošolcem se laže zмениš. Kdo bi si bil v gimnaziji mislil, da bo ta človek še kdaj dušeslovnik, ki purgira norce. Pri teh rečeh je vendar treba prav posebne bistroumnosti. Sicer pa: nekaj so ga že morali naučiti. Toliko vsaj, da me bo razumel, ko ga bom vprašal, kakor da to

sploh ni poglobitveni namen mojega obiska, saj je vendar čisto naravno videti, če prideš obiskat sošolca. In še v isti klopi sva sedela nekaj časa. Mu bom rekel, ko bova na samem: nekaj bi te rad vprašal. Brezbrizno, kakor da me pač zanima. Kakor mimogrede. Ker mi je naklonjen in se bo potrudil, saj mu niti enkrat samkrat nisem rekel Micka. Ko so ga sošolci na žive in mrtve mučili. (Po tistem odkritju v telovadnici, ko se je na lepem izkazalo, da nosi dolge nogavice in platnen oprsni z elastičnimi zategami. Štrumpanklji Štrumpanklji! so rjovel v garderobi, dokler jih ni učitelj telovadbe ozmerjal ko pse! So se potuhnili za nekaj časa, ampak niso pozabili. Čampa si je končno izmislil Micko in so ga žrli iz dneva v dan. Tisti kripelj z grmom na glavi (lani so ga igrali v našem gledališču, flance brez zveze, malo Becketta in malo Ionesca) se je šel že takrat nekakšnega literata in se je napihoval: evropski kulturni bazen in taka jajca in se prepiral z Mardičem o Kantu, pa ni imel pojma. Bledega pojma nimaš o Kantu! mu je zabrusil Mušič pred vsemi na Masiču. Ta pišmevritnik je sklamal celo nekakšen epigram z akrostihom: MICKIPRIMIČIPKI in ga prebral pred razredom v velikem odmoru in so potlej rjovel: Mickaprimičipko! razen Piliha, ta se je samo smehljaj, ker je bil dobrodušen in je nekako razumel, vsako kretenstvo je poskušal nekako razumeti, zanj to ni moglo biti usodno, ker končno ni postal sodnik, marveč kirurg, lani mi je operiral kilo).

Nisem podlegel duhu razreda, niti enkrat samkrat mu nisem rekel Micka, še tega bi se bilo manjkalo, da bi jim bil podoben, čeprav je bil po svoje tudi rit, ni dal od sebe niti jabolka, je znal matematiko, ampak pri šolskih nalogah je pokrival zvezek s pivnikom, da nisi mogel prepisati niti vrstice. Še pezdec bi bil prodal na dražbi nerad kar po izključni ceni. Micka mu pa le nisem rekel nikoli, takih reči človek ne pozabi. Ko sem bil prejšnji mesec tam, da bi obiskal Mardiča (sem odlagal in odlagal tisti obisk, čeprav me je Mardičeva oma prihajala vsak teden dvakrat klistirat, da me pogreša in da bi ga zelo razveselil, če bi prišel, ker vedno govori, kak fin človek da sem in kako vse razumem, piši me nekam s finim človekom, sem si mislil), no, takrat je bil Micka prav prijazen z mano. O glej ga, glej, je rekel, kaj pa ti tu pri nas? (Iz vljudnosti, najbrž, ker je dobro vedel, da še ni minilo poldrugo leto, ko se tam moji navzočnosti ni nihče čudil.) Mardiča, hvalabogu, že ni bilo več, komaj kako uro, mi je povedal Micka, preden sem prišel, ga je oma odpeljala domov. No, sem rekel, bom šel malo k njemu na partijo šaha. Potem me je še spremil po drevoredu do vratarske hišice. Res vljuden človek in zato mu bom tudi rekel: Saj ni nič posebnega, pravzaprav je kar posrečeno... (Ne, posrečeno ne morem reči. Kako boš rekel posrečeno). Važno je, da ne bom videti preveč vznemirjen in tudi ne tak, kakor da se silim k veseli brezbriznosti, najbolje je, če si miren in če narediš vtis, da se ti nikamor ne mudi.

Mogoče se mu bo zdelo še smešno, ko mu povem, da imam samo še tale par platnenih čevljev, če bodo vzdržali do jeseni, si lahko čestitam; povedati je treba kajpada kakor mimogrede, da si ne bo mislil, da so me čevlji obsedli. S temi tipi moraš biti previden, na vsako kosmatinčico se obesijo, jo obrnejo, prevohajo, prešlatajo in naredijo iz nje kolikor mogoče velikega slona, je rekel Kamilo prejšnji teden v kavarni (star maček, jih ima v malem prstu, kakor pravi, tega mu sicer ne verjamem, ampak tam je res doma), je rekel, da so se zakvačili za tiste avtomobile, ki jih je predrkal,

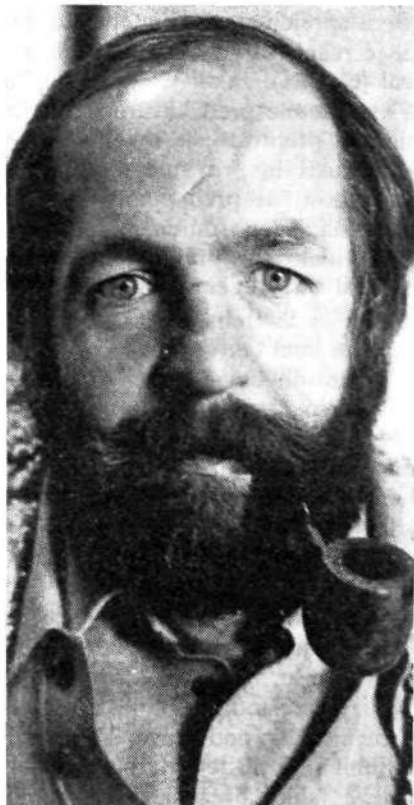
pa ni bilo v resnici vse skupaj nič. Preveč snažni so bili, je rekel, ko so stali zvečer po vrsti pred kavarno, tako prečisto se je bleščalo kromasto okrasje. Doteranih reči, (rekel je dobesedno: doteranih) ne more in ne more prenašati, in ker mu nihče ne pride do živega, saj ima uradno potrjeno (pokazal mi je črno na belem nečitljivo počečkan dekret za v norišnico, kakor je rekel), si lahko privoščijo veselje, kadar ga piči, da bi kaj pokvečil, in je začel lomastiti in cepetati po pokrovih motorjev in po strehah, in jih je, je rekel, prav imenitno prejebal, preden je prišla marica in ga odpeljala tja in tam so ga sprejeli stari prijatelji, ko da bi bil prišel domov med svojce, zdravniki, je rekel, so ga kakšen teden buzerirali, preden so se potešili (to je potencia! je rekel): zakaj je skakal in kaj si je pri tem mislil in kako da ravno na avtomobile pred kavarno. Jaz jim vse povem, kar hočejo, ker je tako še najbolj preprosto, je rekel, če se ti vse jebe, imaš hladno glavo in ga takoj prokužiš in prav nič ni težko, če imaš malo prakse, paziti, da kakšne malenkosti ne prenapihneš in se ne smeš, je rekel, bati, vse se ti mora fučkat, da si lepo miren in se lahko greš z njimi slepe miši. Seveda, pri Kamilu je malo bolj preprosto kot pri meni, ker se je dokončno odločil, da bo prebival na drugem bregu.

Brez panike je treba Micki povedati, še mišica se mi ne bo zganila na obrazu. Sem imel takrat obute čevlje (poprej sem si še zavozljal pretrgano vezalko in pomislil, da je to res sranje, če si ne moreš kupiti niti vezalk, tašča je Polonco spravila tako zelo pod svoj vpliv, da mi ne daje več ničesar drugega kot hrano), stal sem torej sredi kuhinje obut in pomislil: zdajle grem malo na Pigal. In že čez slabih šest ur, ponoči, potem ko sem ležal v temi in čakal na spanec, so se mi prikazale v barvah in tako podrobno, da bi se lahko Holandci skrili, če bi imel potrpljenje in bi jih naslikal. Drobovje, skrbno pripeto z bucikami, razstavljeno na ogled, kakor je bilo res, in naju je — Cica in mene — tudi profesor prirodopisa pohvalil, kako se zanimava za to stroko. Cic je bil sploh mojster, tako da imamo zdaj kar tri padarje v razredu, če se srečamo na obletnici. Operirala sva na dvorišču za hišo, na leseni klopi, medtem ko je stari Kolar brkljal med fižolom. Cic je preštudiral Biološki praktikum, kako jo primeš in ji preščipneš hrbtenico tik pod glavo. Z zakrivljenimi škarjicami za nohte je to naredil (pljunil sem jih teti Barbari). Zdaj ne čuti ničesar, je rekel Cic, ko je opravil. Si lahko brez skrbi. Zakaj bi ne bil brez skrbi? sem rekel razdraženo, ker sem začutil, da ima slabo vest in bi se je rad znebil in jo porinil meni v žep; ker je že tako, da te črviči pri vsakem takem posegu v naravo. Še rabelj ni ravno židane volje, kakor pravi Mutafčiski, strokovnjak za eksekutologijo, kadar počenja tiste svoje govornarije. Kaj se razburjaš, je rekel. Tudi njega se je polastila razdraženost. Rekel sem samo, da je zdaj vse v redu, nič drugega. Kdo se razburja, sem rekel. Se ti sanja ali kaj, niti malo se ne razburjam in tudi nič me ni skrbelo zaradi žabe. Če bi že rad vedel. Zaradi mene jo lahko živo žvečiš, pa se ne bom nič razburjal in tudi skrbelo me ne bo, če bi že rad vedel. Stari Kolar je prišel iz kleti, kamor si je hodil namakat grlo. No? je rekel spodbudno, bolj Cicu kot meni, ker me ni prav maral, še danes ne vem zakaj. Kako napreduje medicina? Cicu so se tresli drobni prsti, ko je pripenjal žabo na deščeni križec, ampak je bil skoz in skoz pri stvari, žabice so bile le ena od stopničk, premišljeno vzdanih v njegovo življenjsko zgradbo. Pri meni

je drugače: ni zgradbe, ni stopničk in žabice pač tavajo. Tako nekako si poskušam razložiti njihovo nadležnost.

Sežem med knjige, na slepo, med zamolklim, dolgim čez vse nebo razpotegnjenim grmenjem, sežem, da bi prečakal, slinim palec in brskam po knjižurici, kdaj pa kdaj preberem verz: žabice žabice žabice.

Nagovarjanja

Milan
Dekleva

Razdeljeni v speve.

Omamna slika, sličica, kam si ljubico skrila?

V možati red hrastove izbe, kjer zvok otrdi.

glasove gozda poješ, uhuj!
stopal naslonjenih med krošnje
bukev, ki v njih sove šoje
čakajo, se s perjem drsajo
ob tvoje boke, zastonj!